

№ 5/1952.

LAG- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande № 5/1952 över landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående kostnaderna för folkskolväsendet i landskapet Åland.

Angående förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande, får utskottet för landstinget vördsamt framhålla följande.

Gällande stadganden angående kostnaderna för folkskolvsäendet äro spridda i ett flertal lagar och måste vid tillämpningen uppsökas dels i ett antal landskapslagar, dels i rikets lag och verkställighetsförordning med däri gjorda ändringar. Sammanförandet av den gällande lagstiftningen i en landskapslag och en landskapsförordning måste förty hälsas med tillfredsställelse. Utskottet emotser därför att landskapsstyrelsen så snart den nu förelagda lagen blivit fastställd, utarbetar en verkställighetsförordning till denna.

Lagförslaget bygger, såsom i framställningen sägs, helt naturligt på gällande rikslagstiftning. Där mindre avvikelser skett hava dessa berott på landskapets särställning och lokala förhållanden.

Utskottet har i stort sett omfattat lagförslaget. De fall, där utskottet anser sakliga eller språkliga ändringar vara behövliga, angivas i det följande.

§ 4. Uttrycket "folkskola med förkortad lärokurs" i mom. 1 och 2 borde ersättas med "reducerad folkskola". Sistnämnda beteckningsätt har också använts av lagutskottet i förslaget till läropliktslag. Denna ändring föreslås genomgående, såsom även av det följande framgår.

Mom. 3 borde, enligt utskottet, ändras så att därur tydligt framgår att ett tillräckligt stort område på skolans tomt skall reserveras också för trädgård om detta blott är möjligt. I det fall att denna regel ej kan, på grund av förhållandena, tillämpas bör trädgården i alla händelser placeras i skolans närhet för att hava någon betydelse för skolan. Med idrottsplan är förhållandet något annorlunda. Av en sådan kan skolan hava nytta även om den icke kan förläggas till skolans tomt eller dess närhet. Utskottet föreslår därför att detta moment får följande lydelse: "Å skolans tomt skall, åtminstone då ny skola inrättas och hus för denna uppföres, reserveras gårdsplan till lekplats, samt, såvitt möjligt, tillräckligt stort jordområde för trädgård och idrottsplan. Kan för trädgård eller idrottsplan icke reserveras område å skolans tomt, skall, såvitt möjligt, sådant område reserveras på lämplig plats i skolans närhet. Kan för idrottsplan område icke reserveras enligt ovan, må sådant område reserveras på annan lämplig plats."

§ 5. Uttrycket i mom. 2: "till underhållet av lokalen" föreslås utbytt med "till byggnadens underhåll", enär sistnämnda uttryck bättre överensstämmer med meningens innehåll i övrigt.

Enär bestämmningen "i sin helhet" i 3 momentets sista mening kan vålla missförstånd på grund av ordföljden, föreslår utskottet att sagda mening får följande lydelse: "I särskilda fall må, enligt landskapsstyrelsens prövning, byggnadskostnaderna för skola utgå helt av landskapsmedel."

§ 6. Denna paragraf måste anses vara delvis föråldrad. Då den emellertid är en kopia av rikets motsvarande stadgande och då en ändring av densamma kan leda till komplikationer vid den finansiella utjämnningen emellan riket och landskapet, anser utskottet det icke vara rådligt att göra någon väsentlig ändring i paragrafens innehåll. För att paragrafen dock skall bli någor-

lunda tidsenlig utan att den skall förorsaka svårigheter vid kompensationsprövningen föreslår utskottet att den får följande lydelse: "Lärare vid högre folkskola tillkommer i naturaförmåner bostad, omfattande för manlig lärare minst tre och för kvinnlig lärare minst två rum och kök, lyse, färdigt huggen ved och tillgång till vatten, ävensom källare och bod samt enskild eller gemensam vedbod och badstuga. Vidare tillkommer läraren i naturaförmåner fähus, foderlada, tillräcklig betesmark för en ko och minst en halv hektar uppodlad jord i skolans närhet, eller, i stället för dessa naturaförmåner antingen andra naturaförmåner till motsvarande värde enligt landskapsstyrelsens prövning eller vederlag i penningar likaså enligt landskapsstyrelsens prövning."

§ 8. Denna paragraf borde ändras så att lärare också vid lägre folkskola skulle i naturaförmån få åtnjuta enskild källare i stället för del i källare. Badstugan och vedboden kunde vara enskild eller gemensam. Ordet "brunn" borde utbytas mot uttrycket "tillgång till vatten". Bestämmelsen om en tiondedels hektar odlad jord borde ej vara absolut. Utskottet föreslår därför att paragrafen får följande lydelse: "Lärare vid lägre folkskola åtnjuter i naturaförmåner bostad, omfattande minst ett rum och kök, lyse, färdigt huggen ved och tillgång till vatten, ävensom källare, enskild eller gemensam vedbod och badstuga samt minst en tiondedels hektar odlad jord eller av landskapsstyrelsen fastställt vederlag därför".

§ 10. "Reducerad folkskola" i stället för "folkskola med förkortad lärokurs".

§ 12. Utskottet föreslår att första meningen i 3 mom. omstiliseras sålunda: "Till lärare, som verkar vid två eller flere undervisningsställena, skola naturaförmåner givas på ett ställe, varjämte kommunen äger för honom bekosta skjuts till och från tjänst-

göringsställen på längre avstånd än fyra kilometer".

§ 14. Utskottet föreslår att ett "i" sättes framför ordet "landskapslagen" i början av mom. 2, varigenom sagda moment skulle börja så: "Med stöd av 20 § i landskapslagen - - -".

§ 15. Enligt överenskommelseförordningen har landskapsstyrelsen då penningavlöningen för folkskollärare i riket höjts, tillämpat motsvarande förhöjning för folkskollärare i landskapet till dess landstinget lagstiftat i frågan. Utskottet anser det vara skäl att landskapsstyrelsen uttryckligen befullmäktigas därtill genom stadgande i den nu föreliggande lagen. På grund härav föreslår utskottet att en ny paragraf insättes såsom § 15, vilken skulle få följande lydelse: "Ändras penningavlöningen för folkskollärare i riket, äger landskapsstyrelsen rätt att på motsvarande sätt erlægga ändrad avlöning för folkskollärare i landskapet till dess landstinget lagstiftat i frågan". På grund av denna nya paragraf få de följande paragraferna i lagen ändrad beteckning. Den gamla beteckningen angives i det följande inom parentes.

§ 16 (15). Hänvisningen i 1 mom. till 13 § 7 mom. är uppenbart ett misstag och borde gälla 13 § 6 mom.

§ 21 (20). Lagtexten vinner i tydlighet om ordet "hjälp" inskjutes mellan orden "sådan" och "hindras" i mom. 3.

§ 22 (21). "Reducerad folkskola" i stället för "folkskola med förkortad lärokurs.

§ 23 (22). På grund av omparagrafering genom den nya 15 paragrafen bör hänvisningarna i mom. 2 till 21 § och 15 § 5 mom. ändras till 22 § resp. 16 § 5 mom. (sistnämnda på två ställen).

§ 24 (23). Hänvisningen till 28 § 1 mom. bör ändras till 29 § 1 mom.

§ 25 (24). "Reducerad folkskola" i stället för "folkskola med förkortad lärokurs". Ett "i" föreslås inskjutet framför ordet

"landskapslagen". Lagtexten vinner i klarhet om ordet "samt" ersättes med ordet "och". Ordet "avtjänar" i mom. 2 borde vara "avtjänat".

§ 28 (27). För att göra lagen tydligare för menige man föreslås att till denna paragraf lägges ett nytt andra moment av lydelsen: "Lärare, som i december 1942 enligt då gällande lag var berättigad till högre grundlön skall dock erhålla sådan ända till utgången av sin tjänstetid". Motsvarande stadgande ingår även i rikets lag.

§ 29 (28). I mom. 1 "reducerad folkskola" i stället för folkskola med förkortad lärokurs".

§ 30 (29). Paragrafens början föreslås få lydelsen: "Lärare vid högre eller reducerad folkskola är berättigad - - -".

§ 32 (31). Slutet av första meningen i mom. 3 föreslås ändrat till följande: "- - - för ersättande av möjlig skada å densamma avgift skall erläggas och förhandsgaranti för denna ställas".

§ 33 (32). Paragrafens slut föreslås få lydelsen: "- - - jämväl med avseende å reducerad folkskola och lägre folkskola."

Tillämpningsstadgandet. På grund av omparagraferingen genom den nya 15 § bör andra stycket börja så "Denna landskapslags 23 § 2 mom. och 29 § 5 mom. skola - - -".

Mariehamn den 17 mars 1952.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

V.L. Bertell.

Th. Eriksson.

Närvarande i utskottet: ordföranden V.L. Bertell, viceordföranden Albin Johansson samt ledamöterna Nils Karlsson, August

Lindblom och Ferdi Sjöstrand.

Handwritten text on the left page, mostly illegible due to fading and bleed-through. Some legible fragments include:

- ...handen...
- ...född...
- ...1871...
- ...1872...
- ...1873...
- ...1874...
- ...1875...
- ...1876...
- ...1877...
- ...1878...
- ...1879...
- ...1880...
- ...1881...
- ...1882...
- ...1883...
- ...1884...
- ...1885...
- ...1886...
- ...1887...
- ...1888...
- ...1889...
- ...1890...
- ...1891...
- ...1892...
- ...1893...
- ...1894...
- ...1895...
- ...1896...
- ...1897...
- ...1898...
- ...1899...
- ...1900...

Handwritten text on the right page, mostly illegible due to fading and bleed-through. Some legible fragments include:

- ...handen...
- ...född...
- ...1871...
- ...1872...
- ...1873...
- ...1874...
- ...1875...
- ...1876...
- ...1877...
- ...1878...
- ...1879...
- ...1880...
- ...1881...
- ...1882...
- ...1883...
- ...1884...
- ...1885...
- ...1886...
- ...1887...
- ...1888...
- ...1889...
- ...1890...
- ...1891...
- ...1892...
- ...1893...
- ...1894...
- ...1895...
- ...1896...
- ...1897...
- ...1898...
- ...1899...
- ...1900...